

Smjernice za određivanje disciplinskih mjera u disciplinskim postupcima Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine

Da bi se pružila podrška disciplinskim komisijama i Vijeću u određivanju i izricanju disciplinskih mjera u skladu sa članom 59. Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine, (u daljem tekstu: Zakon o VSTV BiH)¹, Vijeće je na sjednici održanoj 8. jula 2016 godine usvojilo interne Smjernice za određivanje disciplinskih mjera u disciplinskim postupcima. Ovim smjernicama propisuje se način za određivanje odgovarajuće disciplinske mjere u konkretnom disciplinskom predmetu, te osigurava i dosljednost i pravičnost u svim predmetima koji se odnose na slične disciplinske prekršaje i okolnosti. Smjernice služe kao sredstvo u ostvarivanju primarne svrhe disciplinske odgovornosti, koja obuhvata slijedeće:

- (a) zaštita interesa javnosti, pravosudnih institucija i pravosudnog sistema;
- (b) održavanje najviših profesionalnih standarda; i
- (c) očuvanje povjerenja javnosti u pravosuđe.

1. Pored principa i kriterija propisanih u članu 59. stav 1. Zakona o VSTV BiH, disciplinske komisije uzimaju u obzir i slijedeće kriterije kod izricanja disciplinskih mjera:

¹ Vidi član 59. Zakon o Visokom sudskom i tužilačkom vijeću Bosne i Hercegovine, "Službeni glasnik BiH" br. 25/04, 93/05, 48/07 i 15/08.

„Principi za određivanje mjera“

(1) Kod izricanja disciplinskih mjera mora se rukovoditi principom proporcionalnosti. Prije izricanja mjera za disciplinske prekršaje, disciplinske komisije uzimaju u obzir slijedeće činjenice:

- (a) broj i težinu učinjenog disciplinskog prekršaja i njegove posljedice;
- (b) stepen odgovornosti;
- (c) okolnosti pod kojima je disciplinski prekršaj učinjen;
- (d) dosadašnji rad i ponašanje učinioca prekršaja; i
- (e) sve druge okolnosti koje mogu utjecati na odluku o težini i vrsti disciplinske mjere, uključujući stepen kajanja i/ili saradnje koju je sudija odnosno tužilac pokazao tokom disciplinskog postupka.

(2) Disciplinska mjera razrješenja od dužnosti određuje se samo u predmetima u kojim je utvrđen ozbiljan disciplinski prekršaj, a iz težine prekršaja je jasno da je prekršitelj nepodoban ili nedostojan da dalje vrši dužnost.

(3) Vijeće može uzeti u obzir svako prethodno privremeno udaljenje od vršenja dužnosti određeno tokom postupka o kojem je riječ, te u skladu s tim odlučiti da smanji mjeru ili može po vlastitoj volji odlučiti da je privremeno udaljenje samo po sebi dovoljno kao mjera za utvrđeni disciplinski prekršaj ili prekršaje.

(A) Karakteristike radnje koja čini bit disciplinskog prekršaja

- a) Broj radnji koje podrazumijevaju disciplinski prekršaj.
- b) Priroda i težina disciplinskog prekršaja.
- c) Da li je do disciplinskog prekršaja došlo pri vršenju službene dužnosti sudije odnosno tužioca ili u njegovom ili njenom privatnom životu.
- d) Da li je disciplinski prekršaj obuhvatao nepoštenje ili nedostatak integriteta.
- e) Da pri ocjeni da li je disciplinski prekršaj učinjen sa umišljajem ili iz nehata vode računa i o stepenu umišljaja ili nehata .
- f) Priroda i obim disciplinskog prekršaja, posebno u odnosu na štetne posljedice koje je imao po druga lica.
- g) Da li je sudija odnosno tužilac bio vođen željom da zadovolji lični interes, rukovodio se pohlepom, osvetoljubivošću, ili s druge strane interesom pravde ili suosjećanjem.
- h) Da li disciplinski prekršaj podriva integritet pravosuđa, ugrožava povjerenje javnosti u pravosuđe, te dovodi u pitanje sistem provedbe pravde.
- i) Da li disciplinski prekršaj uključuje nejednaku primjenu prava zbog razloga kao što su rasa, nacionalna pripadnost, etničko porijeklo, pol, seksualna orijentacija, ili vjeroispovijest.

(B) Služba i ponašanje sudije ili tužioca.

- a) Da li je sudija odnosno tužilac priznao počinjenje disciplinskog prekršaja i da li je pokazao razumijevanje zašto njegovo/ njeno ponašanje predstavlja disciplinski prekršaj.
- b) Da li je sudija ili tužilac u toku disciplinskog postupka u potpunosti i iskreno sarađivao sa disciplinskim organima.
- c) Da li je sudija odnosno tužilac demonstrirao napor da izmijeni svoje ponašanje zbog kojeg se disciplinski sankcionira.
- d) Radno iskustvo na mjestu sudije odnosno tužioca.
- e) Da li se protiv sudije odnosno tužioca prethodno vodio disciplinski postupak.
- f) Da li postoje vanredne lične okolnosti koje bi trebalo uzeti u obzir.
- g) Ugled sudije odnosno tužioca u vršenju svojih dužnosti na pravičan, nepristrasan i dostojanstven način te u davanju pozitivnog doprinosa radu pravosudne institucije iz koje dolazi, te pravu, pravosudnom sistemu i zajednici.

2. Ako su protiv sudije odnosno tužioca prethodno bile izrečene disciplinske mjere, treba uzeti u obzir slijedeće kriterije:

- a) Ako je sudija odnosno tužilac prethodno samo jednom disciplinski sankcioniran, disciplinska mjera treba biti strožija nego prethodno izrečena mjera, osim ako bi izricanje strožije mjere bilo očigledno nepravično jer je od izricanja prethodne disciplinske mjere prošlo značajno vrijeme te prethodni disciplinski prekršaj nije bio dovoljno ozbiljan.

- b) Ako su protiv sudije odnosno tužioca prethodno izrečene dvije ili više disciplinskih mjera, određivanje disciplinske mjere razrješenje od dužnosti predstavlja odgovarajuću mjeru u slijedećim okolnostima, osim u slučaju prevladavanja izuzetnih olakšavajućih okolnosti ili ako se disciplinski prekršaj koji je bilo predmet prethodnog disciplinskog postupka desio u istom vremenskom periodu kao i predmetni disciplinski prekršaj:
- i. Prethodni disciplinski postupci skupa sa tekućim postupkom ukazuju na isto ili slično ponašanje prilikom počinjenja disciplinskih prekršaja; ili
 - ii. Prethodni disciplinski postupci skupa sa tekućim postupkom pokazuju nespremnost ili nesposobnost sudije odnosno tužioca da se pridržava etičkih odnosno profesionalnih standarda.
- c) Disciplinske mjere, uključujući i razrješenje od dužnosti, mogu se izreći čak i ako sudija odnosno tužilac nije prethodno disciplinski sankcioniran.
3. Pismena opomena koja se javno ne objavljuje izriče se samo u lakšim slučajevima disciplinskih prekršaja, kada nije nastupila štetna posljedica ili je nastupila manja štetna posljedica za oštećeno lice/ lica, javnost ili pravosuđe, i kada nije velika vjerovatnoća da će sudija odnosno tužilac ponoviti isti disciplinski prekršaj.
4. Smanjenje plate predstavlja odgovarajuću disciplinsku mjeru za ozbiljnije disciplinske prekršaje koji nisu takve prirode da bi se odredila disciplinska mjera razrješenja od dužnosti, ako se utvrdi da postoji isto ili slično postupanje pri počinjenju disciplinskih prekršaja ili kada je sudiji odnosno tužiocu već ranije izrečena mjera javne opomene. Smanjenje plate za iznos od 25% ili više, na period duži od šest (6) mjeseci predstavlja adekvatnu mjeru za ozbiljne prekršaje koji se počine s umišljajem, ako se utvrdi da postoji isto ili slično postupanje pri počinjenju disciplinskih prekršaja te ako je protiv sudije odnosno tužioca već ranije izrečena disciplinska mjera smanjenja plate.
5. Disciplinska mjera razrješenje od dužnosti se izriče u onim slučajevima u kojima je utvrđeno potpuno odsustvo moralnih načela kod sudije ili tužioca², nepoštenje³, prevara⁴, korupcija⁵ ili prikrivanje⁶ neke materijalne činjenice. Težina disciplinske mjere zavisi od obima počinjenog disciplinskog prekršaja i težine njegove posljedice ili zablude koju je taj disciplinski prekršaj izazvao u odnosu na profesionalne dužnosti sudije odnosno tužioca kojima je bio obavezan.

² Generalno se definiše kao djelo protiv poštenja i dobrog morala; kao djelo iz niskih pobuda, zlobe, ili izopačenosti u vršenju privatnih i društvenih dužnosti koje svaki čovjek ima prema svakom drugom čovjeku. Koncept moralne izopačenosti zavisi od stanja javnog morala, i može varirati od zajednice do zajednice i od vremena do vremena, kao i od stepena javne štete koju je taj disciplinski prekršaj prouzrokovao.

³ Osobina koja obuhvata neiskrenost i prevrtljivost.

⁴ Svjesna prevara radi ostvarivanja nepoštene ili nezakonite dobiti; korištenje nedozvoljenih sredstava da se uzme nešto vrijedno od druge osobe.

⁵ Zloupotreba povjerene ovlasti radi ostvarivanja lične dobiti.

⁶ Onemogućavanje da nešto bude primijećeno ili otkriveno; skrivanje.